

KAMMARRÄTTEN I
GÖTEBORG
Avdelning 1

INKOM: 2021-03-11
MÅLNR: 1451-21
AKTBIL: 1

Till

Kammarrätten i Göteborg

Detta skickas över
Förvaltningsrätten i Karlstad
Endast per e-mail: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se

Stockholm 2021 03 09

ÖVERKLAGANDE

av Förvaltningsrätten i Karlstads dom 2021-03-09 i Mål nr 3422-19
med interimistiskt yrkande.

KLAGANDE

Jesper Fredriksson Werner, 19970625-4456
God man: Katharina Fredriksson

Ombud:
Legal Counsel Stellan Gärde
070 699 40 49
Stellan.garde@telia.com

Jur. kand. Boris Kovacic
boris.kovacic@oru.se

MOTPART

Socialnämnden i Kumla kommun
Ombud: Advokat Janette Stjernström

ÖVERKLAGAD DOM

Förvaltningsrätten i Karlstads dom 2021-03-09 i Mål nr 3422-19
Dok.Id 238088

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Kumla kommuns beslut den 16 maj och den 27 juni 2019

SAKEN

Stöd och service till funktionshindrade

I egenskap av ombud för Jesper Fredriksson Werner överklagas Förvaltningsrättens i Karlstads dom från 2021-03-09 i mål nr 3422-19.

YRKANDE

Jesper Fredriksson Werner yrkar på att kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Jesper Fredriksson Werner yrkar på att kammarrätten med ändring av förvaltningsrättens dom upphäver Kumla kommuns beslut om förändrad verkställighet av insatserna Bostad med särskild service och Daglig verksamhet på Mo Gård.

Jesper Fredriksson Werner yrkar att Kammarrätten *tar beslut om inhibition av* Kumla kommuns beslutet om förändrad verkställighet, så att Jesper ges möjlighet att vara kvar i det nu befintliga boendet och på nuvarande daglig verksamhet inom Mo Gård tills att Kammarrätten fattat beslut i frågan och ärendet vunnit laga kraft.

HANDLÄGGNINGEN

Med anledning av Kumla kommuns förhastade omedelbara åtgärder att flytta Jesper Fredriksson Werner till hans skada begärs att Kammarrätten omedelbart tar beslut om inhibering.

Jesper Fredriksson Werner yrkar på att muntlig förhandling hålls i Kammarrätten. Enligt artikel 6 § 1 Europakonventionen har en enskild rätt till en offentlig och rättvis förhandling i frågor som rör dennes civila rättigheter och skyldigheter.

SAKEN

Kumla kommun har tagit ett beslut om förändrad verkställighet av insatserna bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt LSS för Jesper Fredriksson Werner. Beslutet är daterat 2019-05-17. Enligt beslutet ska Jesper Fredriksson Werner flyttas från Mo Gård i Finspångs kommun till den kommunala verksamheten Stenebrunn i Kumla kommun.

Av de uppgifter som lämnats av Kumla kommun och Jesper Fredriksson Werner och som Förvaltningsrätten också har konstaterat är det ostridigt att verksamheten Stenebrunn inte innefattar en *tekenspråk i miljöö* då ingen annan av de 8 boende på Stenebrunn kan teckenspråk. Detta innebär enligt väl etablerad praxis att han inte ges goda levnadsomständigheter.

Stenebrunn *är inte heller ett gruppböende* med ett få antal platser som Mo Gård (Max 6), utan ett serviceboende med tio platser, vilket i sig innebär enligt väl etablerad praxis att han inte ges goda levnadsomständigheter.

Kumla kommun har i strid med att Jesper Fredriksson Werner *utsätts för allvarlig fara om han flyttas* och även i strid med det inhibitionsbeslut som gällde fram till Förvaltningsrättens dom - vid ett antal tillfällen fysiskt flyttat Jesper Fredriksson Werner till verksamheten Stenebrunn.

Detta har gjorts trots att det enligt Förvaltningsrätten är utrett att det föreligger olägenheter som är förknippade med att han flyttar från en invand miljö.

Förvaltningsrätten anför i domen att

”de olägenheter som är förknippade med att han flyttar från en invand miljö kan minskas med en noga planerad, försiktig och successiv övergång.
Förvaltningsrätten förutsätter att Jesper Fredriksson Werner ges den tid för överflyttning som han kan behöva för att kunna anpassa sig till de nya förhållandena.”

Detta konstaterande från Förvaltningsrätten görs trots att Kumla kommun har tydligt angett att överflyttningen av Jesper Fredriksson Werner till Stenebrunn har påbörjats och kommer att ske full ut from den 31 mars 2021. Det som Förvaltningsrätten anger i sin dom utgör bara fromma förhoppningar om ett beteende från Kumla kommun då de inte är kombinerat med något som helst åliggande för Kumla kommun.

PRÖVNINGSTILLSTÅND

SKÄL FÖR KAMMARRÄTTEN ATT MEDDELA PRÖVNINGSTILLSTÅND

ÄNDRINGSDISPENS

Jesper Fredriksson Werner hävdar att grund föreligger för ändringsdispens.

Förvaltningsrättens prövning är inte fullständig: prövningen innefattar inte hänsynstagande till att omständigheterna i detta mål inte avviker från tidigare praxis (se utförligt nedan) angående krav på **teckenspråk i miljö** vid bedömningen av om goda levnadsomständigheter föreligger mål då Jesper Fredriksson Werner som helt döv är helt beroende av teckenspråk och taktilt teckenspråk.

Prövningen innefattar inte heller ett hänsynstagande till en total samstämmighet bland åberopad expertis och prövningen innefattar inte en tillämpning av Jesper Fredriksson Werners rätt att leva i en social miljö där han kan kommunicera med andra brukare i enlighet med åberopade grundläggande rättigheter.

I BILAGA 1 har bifogats kommentarer från Jesper Fredriksson Werners vänner på Mo Gård, till styrkande av att han i strid med förvaltningsrättens påstående inte har svårigheter att kommunicera med andra boenden.

Förvaltningsrätten redogör för vikten av planering av en flytt. Detta framhävs i såväl mål 6460-14 som HFD 2012 ref. 59. I båda dessa tidigare mål fann domstolarna i de ärendena att ”god framförhållning, planering samt adekvata förberedelser” förelåg från kommunernas sida. I nu aktuellt mål finns ingen förberedande verksamhet för Jesper Fredriksson Werners före 6 veckor före domen i förvaltningsrätten.

Den planering som förelåg vid domen har på sätt som styrkts, inte visat att Jesper Fredriksson Werner var tillförsäkrad en ”god framförhållning, planering samt adekvata förberedelser”.

Förvaltningsrätten anger bara en förhoppning om att goda förberedelser ska vidtas. Detta förhållande visar på att det beslut som tagits av Kumla kommun innefattar en bristfällig bedömning av om Jesper Fredriksson Werners behov kan tillgodoses.

Dessa omständigheter utgör skäl för att ge ändringsdispens eftersom kravet på en tillräcklig planering inte är uppfyllt.

Prövningen av återopad expertis: Förvaltningsrätten har i slutsatsen i sitt beslut inte tagit någon som helst hänsyn till den återopade bevisningen om behovet av teckenspråkig miljö – som trots allt refererats i domen.

Jesper Fredriksson Werner har gett in ett underlag från olika experter, som samstämmigt styrker att han kommer att fara oerhört illa av en flytt. Då förvaltningsrätten - i strid med art 6 och art 13 Europakonventionen som är svensk lag (EKL) - inte i sitt rättsliga ställningstagande varken redogjort för, utvärderat eller på något sätt tagit hänsyn till denna samstämmiga expertis inom ramen för sina slutsatser föreligger skäl för att ge ändringsdispens.

Brister i rättstillämpning från Förvaltningsrätten: Jesper Fredriksson Werner menar att förvaltningsrättens dom står i strid med såväl kontinuitetsprincipen i LSS 7 st. 2 som hans möjlighet att leva som andra, till full delaktighet, självbestämmande och medbestämmande, LSS §§ 5 - 6 st. 1 och § 7 st. 2.

Brister i rättstillämpning från Förvaltningsrätten: Jesper Fredriksson Werner har återopat artikel 6, 8 och 13 Europakonventionen som är svensk lag och redogjort för praxis från Europadomstolen som visar att en flytt från Sanna gård kränker hans rättigheter under angivna artiklar. Såväl LSS som Europakonventionen ska tolkas utifrån FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Funktionshinderkonventionens) krav och rättigheter. Detta följer av såväl praxis från HFD, som SoU 2010:70 s. 130-131 och regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter, skrivelse 2016/17:29 s. 10-11. 26. Europadomstolen har tydligt slagit fast att Europakonventionens rättigheter ska tolkas utifrån Funktionshinderkonventionens rättigheter, se bl.a. Cam v. Turkiet, ansökan nr. 51500/08, 2016-02-23.

Förvaltningsrätten avfärdar Jesper Fredriksson Werners argumentation utifrån Europakonventionen som svensk lag och Funktionshinderkonventionen med en mening ”det medicinska och rättsliga material som återopats av Jesper Fredriksson Werner föranleder ingen annan bedömning”.

Förvaltningsrätten har avkunnat sin dom utan att varken ha redogjort för, utvärderat eller på något sätt tagit hänsyn till de återopade rättigheterna och avslår hans yrkanden utifrån Europakonventionen och Funktionsrättskonventionen utan vidare motivering. Dessa förhållanden utgör en allvarlig brist i den rättstillämpning från Förvaltningsrätten som Jesper Fredriksson Werner enligt grundlag, förvaltningsprocesslagen och Europakonventionen kan ställa krav på.

Brister i rättstillämpning från Förvaltningsrätten: Vid intrång i en rätt i Europakonventionen - vilket obestridligt är fallet i detta fall när frågan avser är om att Jesper Fredriksson Werner mot sin vilja har att acceptera att flytta från sitt boende - ska en proportionalitetsbedömning företas av rätten för att konstatera att intrånget inte utgör en kränkning mot rättighetshavaren. Den mening som förvaltningsrätten avhandlar denna fråga kan inte anses vara rättsenligt och är oacceptabel.

Förvaltningsrätten har inom ramen för sin prövning en skyldighet att redovisa hur proportionalitetsbedömningen har genomförts och visa på att beslutet i fråga är proportionellt i det fall beslutet enligt domstolen skall accepteras. Den mening som förvaltningsrätten avhandlar denna fråga kan inte anses vara ett rättsenligt sätt och är oacceptabel.

Brister i rättstillämpning från Förvaltningsrätten: För att Jesper Fredriksson Werner inte ska kränkas måste en skälighetsbedömning göras av om hans vilja att upprätthålla sitt boende kan brytas. Som har anförts i processen i förvaltningsrätten ska prövningen i denna del innefatta att

Jesper Fredriksson Werners rätt skall ställas gentemot Kumla kommuns intresse av att han ska flytta. Av särskild relevans är Svea hovrätts beslut i mål ÖH 3844-16 och ÖH 3846-16, som i liknande fall fann att den enskildes intressen av att bo kvar vägde tyngre än kommunens intressen av en flytt. IVO har vidare tagit ställning för att en flytt av den enskilde från en gruppbostad till en annan mot dennes vilja utgör en tvångsåtgärd som saknar lagstöd, beslut 2015-12-12, Dnr 8.2-6943/2015-13.

Kammarrätten bör på grund av ovanstående skäl meddela ändringsdispens, FPL 34a p. 1.

PREJUDIKATSDISPENS

Jesper Fredriksson Werner hävdar att grund föreligger för prejudikatsdispens.

Målet rör flera viktiga frågor avseende Europakonventionens tillämpning som svensk lag i fall som rör personer med funktionsnedsättning. Målet rör tillämpningen av normkonforma tolkningar av svensk rätt utifrån Funktionshinderkonventionen och om hur rätten till bostad förhåller sig till beslut om verkställighet enligt LSS.

Som ovan har anförts ska LSS tolkas utifrån Europakonventionens krav. Jesper Fredriksson Werner menar att det finns behov av ett vägledande avgörande för att pröva hur tillämpningen av LSS i verkställighetsfrågor avseende bostad med särskild service förhåller sig till Europakonventionens krav (FPL § 34a p. 3). Detta särskilt såvitt avser om det föreligger ett krav på domstolarna att i dessa fall göra en fullvärdig proportionalitetsbedömning och redovisa denna i sina domskäl.

Såväl LSS som Europakonventionen ska tolkas utifrån Funktionshinderkonventionens krav. Det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att Kammarrätten prövar vilken påverkan en normkonform tolkning av LSS i förhållande till Funktionshinderkonventionen har på tillämpningen av LSS.

Kammarrätten bör på grund av ovanstående skäl meddela prejudikatsdispens, FPL 34a p. 3.

GRANSKNINGSDISPENS

Jesper Fredriksson Werner hävdar att grund för granskningsdispens föreligger.

Förvaltningsrätten har inte redovisat om domstolen har gjort en normkonform tillämpning av LSS i förhållande till åberopad Europakonvention som är svensk lag, och den i övrigt åberopade internationella rätten. Förvaltningsrätten har inte heller redovisat hur domstolen inom ramen för sina slutsatser i domskälen värderar den åberopade bevisningen i målet.

Jesper Fredriksson Werner menar att Kammarrätten behöver pröva överklagandet för att kunna avgöra om förvaltningsrätten har dömt rätt. Målet innefattar rättsliga frågor som det förefaller förvaltningsrätten förefaller inte ha bedömt och på ett allvarligt sätt felbedömt.

Kammarrätten bör av denna anledning meddela granskningsdispens, FPL § 34a p. 2.

RÄTTSLIGA GRUNDER

Kammarrätten ska med ändring av Förvaltningsrättens dom upphäva Kumla kommuns beslut på följande grunder:

- Beslutet att inte verkställa beviljade insatser vid Mo Gård ska upphävas då det står i strid med Jesper Fredriksson Werners rätt till självbestämmande och inflytande och att få leva som andra enligt LSS § 5 - 6 st. 1, Europakonventionen artikel 8 och Funktionshinderkonventionen artikel 19.
- Beslutet att inte verkställa beviljade insatser vid Mo Gård ska upphävas då den vård som Kumla kommun angett föreligga på Stenebrunn kommer att stå i strid med Jesper Fredriksson Werners rätt att tillförsäkras goda levnadsvillkor innefattande bl.a. att få leva i en teckenspråksmiljö, att inte förflyttas under tvång och att inte ta allvarlig skada av en flytt enligt LSS § 7 st. 2, Europakonventionen artikel 8, Funktionshinderkonventionen artikel 19 och 28 samt RF 1:2.

SAKFÖRHÅLLANDEN

JESPER FREDRIKSSON WERNER FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR

Jesper Fredriksson Werner har en grav psykisk utvecklingsstörning med flera kombinerade funktionsnedsättningar som sammantaget orsakar svårigheter i hans vardag, vilket kräver specifik kunskap och anpassningar i hans omgivande miljö, både i den fysiska miljön, men framför allt gällande personal som måste ha specifik kunskap om hur man förhåller sig till Jesper.

Jesper Fredriksson Werners funktionsnedsättning framgår av läkarintyg Östen Jonsson 11/12 2016, av Journaler från Barn och Ungdomshabiliteringen 4/6 2019 och även av Mo Gårds genomförandeplan för Jesper Fredriksson Werners från 24/5 2018. Dessa dokument har ingetts till Förvaltningsrätten.

Under hela uppväxten, från förskola till gymnasiet, har Jesper Fredriksson Werner befunnit sig i specialiserade verksamheter utanför Kumla kommun med hög kompetens som kunnat möta hans behov av anpassningar gällande kommunikation, bemötande och förutsägbarhet. Detta för att det inte funnits den formen av specialiserade verksamheter inom Kumla kommun, vilket visar att Jesper har stora behov som kräver specialiserad kompetens och att dessa behov kvarstår även nu.

Jesper Fredriksson Werner har en kombinerad syn- och hörselnedsättning (*dövblindhet*) som orsaker specifika svårigheter i hans vardag när syn och hörsel inte kan kompensera för varandra. Det påverkar hans möjlighet att kommunicera, att orientera sig och att interagera med andra. Jesper Fredriksson Werner är döv och kommunicerar med teckenspråk och har behov av att vara i en fullt teckenspråkig miljö. Detta innebär att både hans personal och medboende kan kommunicera med honom på teckenspråk och taktilt teckenspråk. Han har nedsatt syn på bäge ögonen, vilket innebär att teckenspråket bör anpassas utifrån hans synnedsättning och även ske taktilt, dvs uppfattas via känsel.

Jesper Fredriksson Werner har dessutom en utvecklingsstörning, vilket gör att han har behov av tydliggörande pedagogik t.ex bilder som behöver anpassas utifrån hans synnedsättning. Teckenspråket behöver också anpassas utifrån Jesper Fredriksson Werners kognitiva förmåga

vilket kräver att den omgivande personalen har hög teckenspråkskompetens samt har kunskap om språkutveckling och hur språket behöver anpassas.

Jesper Fredriksson Werner kan beskrivas som

. Då behöver personalen ha god kännedom om Jesper Fredriksson Werner och om konsekvenser av hans kombinerade funktionsnedsättningar kan de stödja honom genom att avläsa, bedöma, förutse och ligga steget före för att skydda och avleda från utmanande situationer.

Jesper Fredriksson Werner har bott på Mo Gård i 5 år. På boendet känner han sig trygg med sin personal, och har en mycket god relation till dem, vilket är en förutsättning för hans välbefinnande och utveckling.

Sammantaget innebär detta att personalen som arbetar runt Jesper Fredriksson Werner behöver ha specifik kompetens kring allt detta och få kontinuerlig handledning för att inte Jesper ska försättas i situationer som leder till misslyckanden. Personalens kompetens och även hans medboende är avgörande för att Jesper ska ha ett bra liv och uppnå goda levnadsvillkor.

JESPERS BEHOV AV INTERAKTION OCH KOMMUNIKATION

FÖRVALTNINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Enligt kommunen är Jespers förmåga att kommunicera självständigt med andra begränsad och beroende av att personal som känner honom väl finns med och ger stöd i kommunikationen, samt att Jesper behöver ha tillsyn av personal under all vaken tid. Hans behov av att umgås med andra brukare är inte heller så utvecklat.

BEMÖTANDE

Att Jesper behöver ha tillsyn under all vaken tid innefattar ingen som helst motsättning till att Jespers assistenter även är med då Jesper kommunicerar självständigt. Dock är Jespers behov av att kommunicera inte i *sak* beroende av att assistenter är närvarande utan den är omfattande och nödvändig för hans personliga välmående. Jesper är en självständig, nyfiken och en social person, som har bekräftats av hans assistent som Linda Karlsson vittnat om. Han behöver tillgodose sin nyfikenhet och interaktion med andra människor.

Under de senaste 2 åren har Jesper börjat umgås mer och mer med andra personer i hans närhet, han är mitt i en utvecklingsfas. Jespers behov av att umgås och interagera är tillräckligt utvecklat och är ostridigt under en utvecklingsfas. Detta har tydligt framkommit av vittnesmål i Förvaltningsrätten.

Ett exempel på detta är att några av Jespers goda vänner protesterar kring den pågående tvångsflytten (*se bilaga Jespers vänner*). I **BILAGAN** framgår Messenger meddelanden till Jespers mamma Anna Werner och den oro som hans vänner känner inför den pågående tvångsflytten och saknaden av deras kompis Jesper. BILAGAN åberopas till styrkande av att han inte har svårigheter att kommunicera med andra boenden.

Detta är relationer som Jesper själv har valt.

med andra som Jesper själv inte har valt eller passar ihop med. Ett sådant försök är inte särskilt trovärdigt eller genomförbart.

NUVARANDE FÖRHÅLLANDEN PÅ MO GÅRD

MO GÅRDS INRIKTNING OCH VERKSAMHET

Mo Gård är en specialiserad verksamhet för personer som kommunicerar på teckenspråk och som har ytterligare någon funktionsnedsättning. ***I princip kan samtlig personal och alla brukare på Mo Gård använda teckenspråk.*** Gruppboenden med max 6 brukare, är dessutom speciellt anpassad för personer med dövblindhet och ligger i en lantlig herrgårdsmiljö där det inte finns mycket trafik eller bebyggelse. Om Jesper skulle avvika från sitt boende skulle detta inte innebära större risker. Boendet i Kumla har inte samma geografiska trygghet vilket kan föranleda oönskade incidenter.

I inlägget till förvaltningsrätten har en tydlig beskrivning av Mo Gårds verksamhet tagits in. Mo Gård har lång erfarenhet och specifik kompetens av att erbjuda individanpassade helhetslösningar i boende och daglig verksamhet eller boende och gymnasiesärskola till personer med intellektuell funktionsnedsättning eller autism. De har specialiserad kompetens inom kommunikation, utmanande uttryckssätt och kombinerade funktionsnedsättningar.

Av stort betydelse för detta fall är att Mo Gård erbjuder insatser till personer som behöver mötas av kunskap och anpassningar för att få en fungerande kommunikation.

En fungerande kommunikation är en förutsättning för att vara delaktig i allt som rör vardagsliv och samhällskontakter och för att leva ett gott liv. På Mo Gård utgår verksamheten ifrån att all kommunikation utvecklas i samspel med andra människor och att en fungerande kommunikation bygger på att komma fram till en gemensam mening om det vi kommunicerar. Det betyder att kommunikation är ett samarbete.

Det blir därför svårt att tala om personer med kommunikationssvårigheter eftersom svårigheterna, enligt detta synsätt, inte finns hos en individ utan är något som uppstår emellan två eller flera personer. Ett sätt att underlätta kommunikationen är att anpassa och skapa en kommunikativ miljö.

Med kommunikativ miljö menas både lokaler och de personer som finns där. I den kommunikativa miljön på Mo Gård arbetar både personal och andra boende med talspråk, teckenspråk, taktilt språk och olika former av AKK, Alternativ och Kompletterande Kommunikation såsom bildstöd, tecken som stöd och symboler. För en fungerande kommunikation behövs även fokus på förmåga att samspela, upplevelser att kommunicera om och erfarenheter om varför vi kommunicerar.

RESURSER PÅ MO GÅRD

För att säkerställa Jespers behov och för att inte få en skörhet i verksamheten, har Jesper

[REDACTED]

STENEBRUNN

På Stenebrunn kommer endast Jesper Fredriksson Werners personal vara teckenspråkiga.

Inga andra dvs ingen annan personal och inga andra brukare är teckenspråkiga. Detta är fullständigt utrett av Förvaltningsrätten.

Detta framgår även av information från Verksamhetschefen på Stenebrunn Frank Hartwig nedan.

Boendet ligger i nära anslutning till bebyggelsen Åbytorp med cirka 350 hushåll.

Boendet visat sig undermåligt vilket avslöjats i media där det framkommer att boendet innefattar allvarliga brister, se tidigare ingivna uppgifter om skyddsstopp och om polisingripanden.

RESURSER STENEBRUNN

Det finns teckenspråkiga assistenter för Jespers behov. Endast en av dessa har erfarenhet/kompetens av taktilt teckenspråk.

Jesper har ett behov av taktilt teckenspråk. Se i Förvaltningsrätten åberopad Genomförandeplan.

PERSONAL ANTAL OCH KOMPETENS

I kontakt med Frank Hartwig Verksamhetschef, LSS-omsorgen i Kumla kommun där ett antal frågor ställts har följande sakförhållanden framkommit (se åberopad e-mail i Förvaltningsrätten).

- *Hur många av Jespers assistenter är fullt teckenspråkiga?*

Svar: I nuläget finns 4 medarbetare på Stenebrunn som är fullt teckenspråkiga:

- *Hur många av Jespers assistenter kan även teckna taktilt?*

Svar: I nuläget finns inga personer som kan teckna taktilt. Flera medarbetar med denna kompetens har slutat sedan öppnandet. Medarbetare med denna kompetens behöver/vill använda det i sitt arbete.

- *Hur många av den sammantagna personalen, exklusive Jespers assistenter, är fullt teckenspråkiga på Stenebrunn?*

Svar: Det finns dessa 4 namngivna medarbetare som är teckenspråkiga på Stenebrunn.

- *Hur många brukare (boende) är fullt teckenspråkiga på Stenebrunn?*

Svar: Det finns inte flera brukare utöver Jesper som är teckenspråkiga.

- *Hur stor del av personalen inom den dagliga verksamheten på Stenebrunn är fullt teckenspråkig?*

Svar: På Stenebrunn har vi valt att befintlig personal utför daglig verksamhet. Detta för att öka personalkontinuiteten.

ANDRA BRUKARE PÅ STENEBRUNN

Det är utrett att Stenebrunn är inriktat mot personer inom autismspektrumet, vilket skiljer sig från Jesper Fredriksson Werner funktionsnedsättningar, och att boendet erbjuder få

gruppaktiviteter. Dessa förhållanden kommer, trots tillgång till teckenspråkskunnig personal, att medföra en begränsning av hans möjligheter att ha ett socialt samspel med andra.

På det av Kumla kommun tilltänkta boende Stene Brunn är det fullständigt klargjort och ostridigt att det finns inte några andra döva, teckenspråkiga brukare. ***Boendet erbjuder med andra ord inte det som krävs "en teckenspråkig miljö".***

Jesper Fredriksson Werner kommer att vara den enda brukare som kan teckenspråk och han kommer därför att sakna möjlighet att knyta egna sociala kontakter. Den miljö som erbjuds Jesper Fredriksson Werner på Stene Brunn kan därför inte anses som en teckenspråkig miljö och de erbjudna insatserna tillförsäkrar honom inte goda levnadsvillkor i enlighet med LSS intentioner.

ANTAL PLATSER

I Stenebrunn finns 10 lägenheter. Definitionen av en gruppboende är ett boende med max 6 personer, vilket är fallet på Mo Gård.

Stenebrunn är därmed ostridigt inte ett gruppboende med ett få antal platser som Mo Gård (Max 6), utan ett serviceboende med tio platser, vilket i sig innebär enligt väl etablerad praxis att han inte ges goda levnadsomständigheter.

Det tilltänkta boendet inom Kumla kommun har för många platser och i jämförelse med hur Jesper bor idag inom Mo Gård så innebär detta något starkt negativt för honom. Det behöver poängteras att under de år som Jesper Fredriksson Werner varit i Mo Gårds verksamheter har han

I det boende som Kumla kommun vill flytta Jesper Fredriksson Werner till finns det plats för 10 personer.

Stenebrunn är inte ett gruppboende med ett få antal platser som Mo Gård (Max 6), utan ett serviceboende med tio platser, vilket i sig innebär enligt väl etablerad praxis att han inte ges goda levnadsomständigheter.

Detta kommer bli svårt för Jesper Fredriksson Werner och riskerar att sätta honom i svåra situationer.

KOMPETENS AVSEENDE DÖVBLINDHET

Som tidigare beskrivits krävs det full teckenspråkig personal, tecknad svenska eller stödtecken är inte tillräckligt, men förutom teckenspråk behöver personalen även ha kunskap om *dövblindhet* och hur de kan anpassa språket för stötta Jesper Fredriksson Werner på ett bra sätt.

Det fordras att Kumla kommun har en personalgrupp som är fullt teckenspråkig och har kunskap om dövblindhet. Jesper Fredriksson Werner har behov av att kommunicera på sitt språk, teckenspråket hela tiden, och inte bara när några få i personalen arbetar.

I nuvarande boende får personalen kring Jesper Fredriksson Werner kontinuerlig handledning. Hur det behovet utifrån *dövblindspecifik* kunskap inom Kumla kommuns boende Stenebrunn ska tillgodoses är inte klarlagt.

TECKENSPRÅKIG MILJÖ

Verksamheten på Jesper Fredriksson Werners nuvarande boende Mo Gård är för personer som kommunicerar på teckenspråk och som har ytterligare någon funktionsnedsättning. I princip kan *samtlig personal och alla brukare* på Mo Gård använda teckenspråk.

På det av Kumla kommun tilltänkta boende Stene Brunn finns inte några andra döva, teckenspråkiga brukare. Boendet erbjuder med andra ord inte en teckenspråkig miljö.

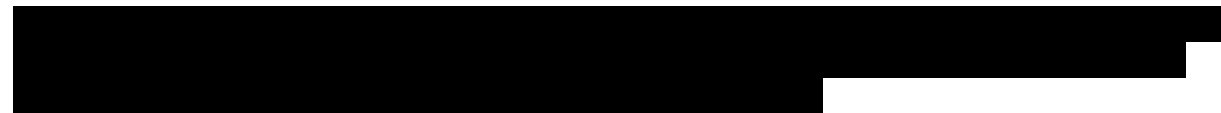
Jesper Fredriksson Werner kommer att vara den enda brukare som kan teckenspråk och han kommer därför att sakna möjlighet att knyta egna sociala kontakter. Den miljö som erbjuds Jesper Fredriksson Werner på Stene Brunn kan därför inte anses som en teckenspråkig miljö och de erbjudna insatserna tillförsäkrar honom inte goda levnadsvillkor i enlighet med LSS intentioner.

Betydelsen av en teckenspråkig miljö framgår med tydlighet av expertutlåtanden och PM och utlåtande av psykolog Kristina Ström, specialpedagog på Mo Gård tidigare ingivna i målet.

Frånvaron av teckenspråkig miljö diskvalificerar Stenebrunn som lämpligt boende för Jesper Fredriksson Werner.

SOCIALT ACCEPTABEL MILJÖ

På Stene Brunn kommer Jesper Fredriksson Werner inte att ha en gemenskap med andra brukare i boendet, på daglig verksamhet under måltider på grund av att de inte kan kommunicera med varandra. Detta kommer att innebära att han blir utlämnad till att i bästa fall kommunicera med andra genom personal.

För en person som har dövblindhet måste det anses vara grundläggande att inom sin bostad och i sin daglig verksamhet kunna kommunicera *både med personal och med andra brukare*. Det måste ses som en allvarlig inskränkning vad gäller möjligheten att leva som andra om man hänvisas till kommunikation med bara några få personer då och då. Detta har otvetydigt även lagts fast i väl utvecklad praxis i Kamrarrätter och Förvaltningsrätter (se nedan).

RISKANALYS

Kumla kommun har inte gjort en tydlig riskanalys avseende vilka risker som föreligger i samband med förändringar som Jesper Fredriksson Werner blir utsatt för i samband med flytten. Detta har bekräftats av Socialchef Gabriella Mueller Prabin i ett e-mail från 26 juni 2019 som ingetts tidigare.

Detta ska jämföras med den riskanalys som gjorts i samband med en flytt intern inom Mo Gård, som ingetts tidigare.

Det framgår av detta att Kumla kommun i sina förberedelserna och analys av behoven i samband med flytt till Stenebrunn saknar nödvändigt underlag.

EFFEKTER AV FLYTT TILL STENEBRUNN

Jesper Fredriksson Werner kommer av verksamheten på Stene Brunn påverkas negativt och bidra till isolering och utanförskap. Hans språkliga utveckling kommer att gå bakåt och de förmågor han har byggt upp genom livet kommer att försvinna. [REDACTED]

UTVECKLING AV DE RÄTTSLIGA GRUNDERNA

TECKENSPRÅKIG MILJÖ

Av skäl som inte kan förstås så har förvaltningsrätten bortsett ifrån det idag självklara kravet på och rätten föreligger till teckenspråklig miljö för en döv person som har teckenspråk för all sin kommunikation.

Såväl LSS 5 §, som FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 3, betonar vikten av rätten till delaktighet och icke isolering. För detta krävs en struktur och organisation som stödjer och kan erbjuda adekvat delaktighet och som utgår från individens specifika behov.

Det kommer inte att bo några andra döva, teckenspråkiga personer på det tilltänkta boendet inom Kumla kommun, vilket leder till att Jesper inte kommer att ha en gemenskap med andra brukare i boendet och på daglig verksamhet.

Detta kommer att innebära att han blir utlämnad till att i bästa fall kommunicera med andra genom personal. Det finns en stor risk att detta kommer att påverka Jesper negativt och bidra till isolering och utanförskap och att hans språkliga utveckling går bakåt och att de förmågor han har byggt upp genom livet försvinner. För en person som har dövblindhet måste det anses vara grundläggande att inom bostaden och på daglig verksamhet kunna kommunicera både med personal och med andra brukare. Det måste ses som en allvarlig inskränkning vad gäller möjligheten att leva som andra om man hänvisas till kommunikation med bara några få personer då och då.

En viktig parameter i ett gruppboende är gemenskap och socialt deltagande och frågan ställs hur detta ska vara möjligt om det inte finns ett gemensamt språk. [REDACTED]

brukare.

Se även åberopad bilaga i förvaltningsrätten "Rätten till teckenspråklig miljö".

Språk lag 2009:600, anger i 9 §

"det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket"

14 § 2...

”ska den som är döv eller hörselskadad och den som av andra sál har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket”.

I Teckenspråksutredningens betänkande SOU 2006:54 berörs Teckenspråk och teckenspråkiga och en översyn av teckenspråkets ställning.

Rätten och möjligheten att använda teckenspråket handlar ur ett handikappolitiskt perspektiv, enligt Teckenspråksutredningens betänkande, både om tillgänglighet och om respekten för alla människors lika värde och rätt. I sammanhanget hänvisas till uttalandet i Bästa språket om att tillgången till information och möjligheten att göra sig förstådd på teckenspråk är en grundläggande och vissa hörselskadade.

I betänkandet framhålls att människor i samhället som är socialt, ekonomiskt eller språkligt marginaliserade i regel har sämre förutsättningar än andra att tillvarata sina politiska rättigheter. Det framhålls också att rätten till språket är en förutsättning för att människor ska kunna delta i de offentliga samtal där det framtida samhället utformas. Teckenspråksutredningen hänvisar också till de integrationspolitiska mål som riksdagen har antagit och som innebär lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk, språklig eller kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap som är grundad på mångfald samt en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla ska vara delaktiga i och ansvariga för (prop. 1998/99:143).

DOMSTOLSPRAXIS

Till stöd för att det föreligger ett krav på att det av Kumla kommun erbjudna boendet ska ha en teckenspråkig miljö återopas i det följande ett stort antal domar.

Hade Förvaltningsrätten tagit hänsyn till praxis hade målet haft en annan utgång.

Samtliga domar nedan gav i domsluten klagandena rätt till en teckenspråkig miljö utifrån grunden goda levnadsvillkor. Detta innebär att det rättsligt tydligt föreligger grund och stöd för att Jesper Fredriksson Werners inställning att han har en rätt till en teckenspråkig miljö utifrån grunden goda levnadsvillkor och att då Stenebrunn inte omfattar teckenspråkig miljö ska Kumla kommuns beslut upphävas.

Detta oavsett om frågan berör hemtagning eller nyansökan.

- Kammarrätten i Göteborg Mål nr 4454–10

I målet angav domstolen att

”Den bostad som nämnden erbjuder innebär med utgångspunkt i vad nämnden angett om antal personal och brukare som använder teckenspråk, enligt kammarrättens mening inte en teckenspråkig miljö.”

I målet finns ett yttrande från Socialstyrelsen ang. rätten till teckenspråkig miljö.

”Kammarrätten har inhämtat yttrande från Socialstyrelsen, som anför bl.a. följande. Inledningsvis kan konstateras att den enskilde inte har någon ovillkorlig rätt att erhålla beviljad insats exakt där som önskas så länge han eller hon tillförsäkras goda levnadsvillkor genom den erbjudna insatsen (Jfr. RÅ 2007 ref. 62 II). Huruvida den enskildes behov av stöd och service tillgodoses, och denne därigenom tillförsäkras

goda levnadsvillkor, är ofta direkt avhängigt utformningen av insatsen. LSS är så utformad att insatsen ska bidra till så jämlika levnadsvillkor som möjligt mellan människor med funktionsnedsättning och andra människor. För en döv eller en hörselskadad person måste det anses vara ett grundläggande behov att i en bostad med särskild service kunna kommunicera med både personal och medboende. - Av de intyg som inkommit i målet framgår att Therese Hegelund har behov av att tillvaron är begriplig, meningsfull och att hon erbjuds vara aktiv och delaktig i vardagen. Vidare framgår att det är av stor vikt att hon får fortsätta vistas i en teckenspråkig miljö samt att det är synnerligen viktigt att hon får bo i en gruppboende där både personal och kamrater använder tecken- språk. Det har i målet framkommit att Therese Hegelund utifrån sin svåra hörselnedsättning samt sina övriga funktionsnedsättningar är beroende av en teckenspråkig miljö för att kunna kommunicera och själv kunna utveckla sitt teckenspråk. Genom att kunna kommunicera och göra sig förstådd görs omvärlden begriplig och förutsättningarna för delaktighet ökar. Av 14 § språklagen (2009:600) framgår att den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av att lära sig teckenspråk ska ges möjlig- het att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Tanken med den nu aktuella boendeformen är inte bara att den ska bidra till att möjliggöra för en person med funktionsnedsättning att få det stöd och den hjälp som krävs. Lika viktigt är den sociala funktion den fyller. I det innefattas bl.a. den enskildes möjligheter att skapa en social samvaro, knyta vänskaps- band och känna en samhörighet. Therese Hegelund har under hela sin skolgång vistats i en teckenspråkig miljö och hennes önskan om att fortsätta leva så framstår som ytterst angelägen. Den av kommunen erbjudna gruppboenden kan, utifrån att endast en personal kan teckenspråk, inte anses vara en teckenspråkig miljö. Detta trots att kommunens ambition är att fler i personalgruppen på sikt ska kunna teckenspråk. Det är enligt Socialstyrelsens mening en allvarlig inskränkning i Therese Hegelunds möjlighet att leva som andra om hon endast kan kommunicera med ett fåtal personer. Det kan därför inte anses vara en acceptabel lösning att bo i en gruppboende där de övriga boende är hörande och där Therese Hegelund skulle hänvisas till en tolksituation. Socialstyrelsen anser därför att Therese Hegelund inte tillförsäkras goda levnadsvillkor genom den av kommunen erbjudna gruppboenden.”

Målet överklagades men HFD gav inte prövningstillstånd.

- Kamrarrätten i Stockholm Mål nr 12-12

I målet angav domstolen att

”Den gruppboende och dagliga verksamhet nämnden erbjuder innebär med utgångspunkt i vad nämnden angett om att endast ett fåtal av personalen kommer att kunna teckenspråk inte en teckenspråkig miljö. Ida Lindberg skulle allt som oftast vara hänvisad till den teckenspråkiga personal som nämnden utlovar ska finnas och därmed sakna möjlighet att knyta egna sociala kontakter”.

- Kamrarrätten i Göteborg Mål nr 5699–11

I målet angav domstolen att

”Det boende och den dagliga verksamhet som nämnden erbjuder innebär inte en teckenspråkig miljö eftersom det endast finns viss teckenspråksutbildad personal. Brukaren skulle vara hänvisad till den teckenspråkskunniga personalen som utlovats och inte ha möjlighet att knyta egna sociala kontakter”

- Förvaltningsrätten i Malmö Mål nr 11584–18

I detta mål är förutsättningarna och brukarens behov mycket lika detta mål. Brukaren är dövblind som Jesper.

I målet angav domstolen att

”Härutöver har framkommit att de övriga två boende vid Ängen är hörande och inte kan teckenspråk. För brukaren skulle en placering på Ängen därmed innebära att han skulle vara hänvisad till den enda i personalen som kan teckenspråk för att kommunicera med övrig personal och övriga boende. Därmed skulle hans vardag präglas av detta tolkberoende och hans möjligheter att utveckla sitt teckenspråk skulle begränsas.

Enligt förvaltningsrättens mening innebär den bostad som socialnämnden erbjuder – med utgångspunkt i vad nämnden har angett om antal personal och brukare som använder teckenspråk – inte en teckenspråkig miljö då brukaren allt som oftast skulle vara hänvisad till den enda teckenspråkiga personalen”

- Förvaltningsrätten i Falun Mål nr 617–15

I målet som gällde en hemtagning från Mo Gård angav domstolen att

”Brukaren kommer att vara den enda brukare som kan teckenspråk och han kommer därför att sakna möjlighet att knyta egna sociala kontakter. Den miljö som erbjuds brukaren kan därför enligt förvaltningsrättens mening inte anses som en teckenspråkig miljö och de av nämnden erbjudna insatserna tillförsäkrar honom inte goda levnadsvillkor i enlighet med lagens intentioner.”

- Förvaltningsrätten i Stockholm Mål nr 21677–14

I målet som gällde en hemtagning från Mo Gård angav domstolen följande:

”Förvaltningsrätten bedömer att utredningen i målet visar att brukaren för att tillförsäkras goda levnadsvillkor och för att kunna leva som andra icke funktionshindrade vuxna behöver vistas i en teckenspråkig miljö. Utifrån det förhållandet att endast en personal kan teckenspråk är enligt förvaltningsrättens bedömning det boende som nämnden erbjuder inte en teckenspråkig miljö. Brukaren skulle allt som oftast vara hänvisad till den enda teckenspråkiga personal i form av kontaktpersonen som nämnden utlovat och därmed skulle han sakna möjlighet att knyta egna sociala kontakter.

Mot bakgrund av vad som framgår av nämndens utredning samt vad som kommit fram vid den muntliga förhandlingen om brukarens gruppboende anser förvaltningsrätten alltså att brukaren inte kan anses tillförsäkrad goda levnadsvillkor genom de av nämnden erbjudna insatserna vid detta gruppboende.”

- Förvaltningsrätten i Linköping Mål nr 7144–11 (Berör hemtagning - Mo Gård)

I målet som gällde en hemtagning från Mo Gård angav domstolen följande:

”Det boende Gnesta kommun erbjuder innebär, med utgångspunkt i vad som framkommit i utredningen, inte en sådan teckenspråkig miljö. Detta på grund av att endast ett fåtal personer från personalen kan avancerat teckenspråk medan resten endast har grundläggande kunskaper samt då ingen av brukarna använder teckenspråk. Freddie Eriksson, som numera bor på ett boende där han kan kommunicera med alla på sitt språk, skulle således allt som oftast vara hänvisad till den teckenspråkiga personalen för att överhuvudtaget kunna kommunicera med de övriga brukarna. Detta skulle i praktiken innebära att hans möjligheter att knyta egna sociala kontakter begränsas avsevärt.

Med anledning av det ovan anförda finner rätten att de av nämnden erbjudna insatserna således inte tillförsäkrar brukaren goda levnadsvillkor.”

- Förvaltningsrätten i Linköping Mål nr 7059–13

I målet angav domstolen att

”Även om nämnden i sitt beslut har anfört att brukaren har rätt att bo och vistas i en teckenspråkig miljö för att erhålla goda levnadsvillkor har det av nämnden erbjudna boendet för närvarande ingen teckenspråkskunnig personal. Det finns inte heller någon annan brukare i boendet som är teckenspråkig. Även om teckenspråkskunnig personal skulle anställas skulle brukaren således i sin kommunikation vara hänvisad till denna personal och han skulle i boendet sakna möjligheter att knyta egna sociala kontakter utan medverkan av tolk. Förvaltningsrätten anser därför att den beviljade insatsen med boende i gruppboende inte tillförsäkrar brukaren goda levnadsvillkor.”

Samtliga domar ger stöd för att Jesper Fredriksson Werners har en rätt till en teckenspråkig miljö utifrån grunden goda levnadsvillkor. Detta oavsett om frågan berör hemtagning eller nyansökan.

Med denna praxis som utgångspunkt har Kammarrätten att upphäva Kumla kommuns beslut.

RÄTT TILL SJÄLVBESTÄMMANDE

Rätten till självbestämmande, inflytande, jämlikhet i levnadsvillkor och respekt för den enskildes egna önskemål och behov framgår av LSS, §§ 5 - 6. Dessa kvalitetsbegrepp i lagen finns i syfte att tillförsäkra en tydlig efterlevnad.

Lägenheten på Mo Gård är Jesper Fredriksson Werners permanenta bostad och han vill bo där.

Förarbetena till LSS framhäver bostadens betydelse för den egna identiteten och respekten för den enskildes hem.

LSS karaktär av rättighetslag framhävs särskilt och att personer med omfattande funktionsnedsättningar inte ska vara utlämnade åt myndigheter och kommuners godtycke och absoluta bestämmanderätt, se exempelvis proposition 1992/93:159 s. 43, 44.

Av Socialstyrelsens handbok, *Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS - stöd för rättstillämpning handläggning* 2007, s. 30 framgår vidare att den enskildes önskemål såvitt gäller lokalisering av bostad ska tillgodoses så långt möjligt.

Även såvitt avser daglig verksamhet ska Jesper Fredriksson Werner ges största möjliga inflytande och få möjlighet att efter sina förutsättningar leva som andra. Detta följer av LSS §§ 5 - 6 och åberopade förarbeten – se ovan.

Den dagliga verksamheten inom Mo Gärd erbjuder Jesper Fredriksson Werner stimulans, utveckling, meningsfullhet och gemenskap efter hans önskemål, på sätt som föreskrivs i proposition 1992/93:159 s. 181.

Jesper Fredriksson Werner har även enligt Funktionshinderkonventionen artikel 19 rätt att välja var han vill bo.

Artikel 19 Rätt att leva självständigt och att delta i samhället

"Konventionsstaterna erkänner lika rätt för alla personer med funktionsnedsättning att leva i samhället med lika valmöjligheter som andra personer och ska vidta effektiva och ändamålsenliga åtgärder för att underlätta att personer med funktionsnedsättning fullt åtnjuter denna rätt och deras fulla inkludering och deltagande i samhället, bland annat genom att säkerställa att

- a) personer med funktionsnedsättning har möjlighet att välja sin bostadsort och var och med vem de vill leva på lika villkor som andra och inte är tvungna att bo i särskilda boendeformer,
- b) personer med funktionsnedsättning har tillgång till olika former av samhällsservice både i hemmet och inom särskilt boende och till annan service, bland annat sådant personligt stöd som är nödvändigt för att stödja boende och deltagande i samhället och för att förhindra isolering och avskildhet från samhället, (...)"

Funktionshinderkonventionen reglerar som det framgår av texten att den enskilde personen har rätt att få välja var och med vem man vill bo. Vidare att rätt föreligger till det stöd som behövs för att kunna vara fullt delaktig och inkluderad i samhället. Alla dessa rättigheter är beroende av varandra.

Målet med artikel 19 i funktionshinderkonventionen är att transformera samhällen för att möjliggöra att alla personer med funktionsnedsättning kan leva självständigt. Artikel 19 tillåter inte försämringar, särskilt inte när en förändring går emot personens vilja.

Rättigheterna i artikel 19 ska tolkas och tillämpas på ett sätt som för Jesper Fredriksson Werner leder till största möjliga oberoende, självbestämmande, lika möjligheter och inkludering, se de allmänna principerna i artikel 3.

Artikel 19 ger Jesper Fredriksson Werner rätt till det stöd som behövs för att han ska kunna bo där han vill. Han har rätt till en lämplig bostad och till en tillfredsställande levnadsstandard. Jesper Fredriksson Werner har också rätt till offentligt stöd för utgifter relaterade till sin funktionsnedsättning, artikel 28(a) och (c).

Kostnad för omsorg och personellt stöd i form av bostad med särskild service och daglig verksamhet är en sådan kostnad som är relaterad till funktionsnedsättning.

Allmän kommentar

Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har nyligen kommit med ett utkast till allmän kommentar om artikel 19.

De allmänna kommentarerna uttolkar konventionen och vägleder dess tillämpning. Kommittén framhåller konventionsstaternas skyldighet att ta fram ett människorättsbaserat system för personliga stödformer. Allt stöd som ges ska syfta till att personen ska uppnå full delaktighet och inkludering i samhället. Rätten att välja var, med vem och hur man vill bo är själva kärna i rätten till ett oberoende liv och inkludering i samhället. Personer med funktionsnedsättning har rätt att välja vem som ska tillhandahålla stödet.

Kommittén framhåller vidare att diskrimineringsförbudet kräver att staterna slutar med eller ändrar processer och praktiker som innebär att personer med funktionsnedsättning inte kan välja var de vill bo.

För att respektera rätten att välja var man vill bo måste konventionsstaterna se till att inga lagar eller praxis direkt eller indirekt hindrar personer att välja var de vill bo.

Att genom med hänvisning till nuvarande svensk domstolspraxis hindra Jesper Fredriksson Werner att välja var han vill bo trots att en proportionalitetsbedömning skulle utfalla till hans fördel innefattar ett brott mot hans rättigheter.

Sverige har ratificerat Funktionshinderkonventionen och är därmed bunden av den, SÖ 2008:26. Konventionen är bindande och gäller utan undantag även för kommuner, se artikel 27 och 29 Wienkonventionen om traktaträtten från 1969 (SÖ 1975:1).

Rätten att välja var och med vem man vill bo är en civil rättighet vilken är omedelbart tillämplig. Rätten till det stöd som behövs för att kunna bo där är en social och ekonomisk rättighet vilken ska genomföras gradvist under utnyttjande av alla tillgängliga resurser, artikel 4 § 2 Funktionshinderkonventionen.

Jesper Fredriksson Werners rätt till stöd enligt svensk lag framgår av LSS §§ 7 och 9 p. 9-10. Som har redogjorts för ovan ska Jesper Fredriksson Werners önskan om placering redan under svensk rätt tillgodoses så långt möjligt.

Beslutet att inte verkställa beviljade insatser vid Mo gård ska ändras då det står i strid med Jesper Fredriksson Werners rätt till självbestämmande och inflytande och att få leva som andra enligt LSS §§ 5 - 6 st. 1 och Funktionshinderkonventionen artikel 19.

GODA LEVNADSVILLKOR OCH ALLVARLIG SKADA

Jesper Fredriksson Werner har bott på Mo Gård under 5 år och kan efter många års träning och stöd så långt möjligt leva som andra.

Konsekvenserna av en flytt har ovan redogjorts för och framgår vidare av ingivna intyg och andra inlagor.

Jesper Fredriksson Werner ska genom insatser enligt LSS få möjlighet att leva som andra och ska tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Detta gäller såväl bostad med särskild service som daglig verksamhet. Se vidare LSS §§ 5 och 7 st. 2 och proposition 1992/93:159 s. 172.

En nödvändig förutsättning för att kunna uppnå goda levnadsvillkor är att även kraven på självbestämmande, medbestämmande och varaktighet uppfylls. Jesper Fredriksson Werner har vidare rätt till en lämplig bostad, proposition 1992/93:159 s. 85. Bedömningen av denna bostads kvalitet ska göras utifrån Jespers perspektiv.

Jesper Fredriksson Werner uppnår goda levnadsvillkor på Mo gård vilket framgår ovan och av intyg och övriga inlagor. Vid en flytt kommer han inte längre att göra det.

Kumla kommun har beslutat att Jesper Fredriksson Werners behov kan tillgodoses inom den ordinarie kommunala verksamheten Stenebrunn.

Den prövning som skall göras av Kumla kommun är om Jespers behov tillgodoses och tillförsäkrar honom goda levnadsvillkor utifrån de förhållande som föreligger vid beslutstillfället, jämför RÅ 2010 ref. 91 och Förvaltningsrätten i Karlstads dom i mål nummer 1570-13.

Av HFD 2011 ref. 48 framgår att den enskilde har rätt att få prövat om den av kommunen beslutade insatsen på ett godtagbart sätt tillgodoser behoven.

Jesper Fredriksson Werners dövblindhet, utvecklingsstörning, [REDACTED] och därmed sammanhängande problem med en flytt är dessutom oberoende av den nya verksamhetens kvaliteter. Förflyttningen i sig, en ny miljö och ny personal och nya medboenden skapar förutsättning för att flera års utvecklig förstörs och upphör.

Vad som i detta fall är känt är att Jesper Fredriksson Werner behöver få ha kvar den personal och de medboende han känner så väl och kan kommunicera med, att få samma bemötande och att få bo kvar i den geografiska miljö som han kan utan och innan.

Mo Gårds inriktning är inriktad på kommunikation och utvecklingsstörning. Alla medarbetare har mångårig erfarenhet av att arbeta inom området. Personalen genomgår för verksamheten relevanta utbildningar.

Den kommunala gruppboenden Stene Brunn kommer naturligt inte, och kan inte heller ha, den erfarenhet och kunskap om Jesper Fredriksson Werner som behövs för att kunna kommunicera med honom och tillgodose hans behov.

Här ska också särskilt framhållas att LSS inte ger utrymme för tvång. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har i ett beslut 2015-12-12, Dnr 8.26943/2015-13 slagit fast att en flytt mot den enskildes vilja utgör just tvång. Ärendet gällde flytt från en bostad med särskild service till en annan.

Jesper Fredriksson Werner menar därför att flytten inte heller av denna anledning är tillåten.

Av HFD 2012 ref. 59 såväl som av HFD:s dom i mål nummer 6460-14 framgår att kommunens planering, beredskap och kunskap att tillgodose den enskildes behov vid en flytt har mycket stor betydelse vid bedömningen av om den enskilde uppnår goda levnadsvillkor.

I båda dessa fall kunde kommunerna visa upp en välgjord planering för överföring och en plan för kompetensutveckling av personalen.

Kumla kommun har inte redovisat en acceptabel planering. Viss planering är definitionsmässigt något helt annat än en välgjord planering. Med viss planering menas sannolikt en övergripande planering eller en icke komplett och/eller fragmentarisk planering.

Kumla kommun har därmed inte uppfyllt de krav som ställs i HFD 2012 ref. 59 och 6460-14 för att ges rätt att flytta Jesper Fredriksson Werner. Det finns inte heller någon redogörelse för verksamheten i den nya gruppbostaden.

Vidare avsågs i HFD 2012 ref. 59 såväl som av Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål nummer 6460-14 kommuner som under lång tid haft ansvar för insatserna; hänvisning gjordes till det planeringsarbete som legat bakom beslutet och möjligheten att långsiktigt kunna planera sin egen verksamhet.

Socialstyrelsen avgav yttrande i HFD 2012 ref. 59 och ansåg att den enskilde inte fick flyttas. Socialstyrelsen anförde bl.a. följande:

"M.S. nuvarande boende på Mo gård har en antroposofisk och läkepedagogisk profil. Det ger det en uttalad och tydlig särprägel i förhållande till andra gruppbostäder. M.S. har bott där under många år. Av intyg från läkare och utlåtande från sjukgymnast framgår att M.S. vid en flytt från nuvarande boende på Mo gård riskerar försämring av sitt hälsotillstånd såväl psykiskt som fysiskt. Mot bakgrund av att den enskilde genom insatserna ska tillförsäkras goda levnadsvillkor, och att insatserna ska vara varaktiga och anpassade till mottagarens individuella behov, anser Socialstyrelsen att Ljusnarsberg kommun inte har haft rätt att ändra beslutet om insats i form av bostad med särskild service på så sätt att M.S. tvingas flytta till ett gruppbostad i hemkommunen."

Det ska noteras att Justitierådet Elisabeth Rynning i målet 6460-14 har angivit i skiljaktig mening att hon ansåg att en person med funktionsnedsättning inte fick flyttas. Rynning är professor i medicinsk rätt och var därmed det justitieråd som hade störst fackkunskap inom området. Hon anförde bland annat följande:

"Den medicinska utredningen i målet består av intyg från flera läkare och psykologer. Dessa ger samstämmigt uttryck för att AAs relativt sett höga grad av autism i kombination med svår utvecklingsstörning gör den planerade flyttningen mycket riskfylld. (...) Även med beaktande av kommunens plan för genomförandet av flyttningen får den medicinska utredningen i målet anses visa att den ändrade verkställighet som har beslutats medför en betydande risk för att AA får en försämrad funktionsnivå och i vart fall inte på lång tid kan förväntas åter nå upp till den funktionsnivå han har i dag. De olägenheter flyttningen i detta fall är förenad med får anses så allvarliga att AA inte tillförsäkras goda levnadsvillkor genom beslutet om ändrat genomförande av de beviljade insatserna. Vad kommunen i övrigt anför utgör inte skäl att ändå godta beslutet om ändrad verkställighet. Underinstansernas avgöranden ska enligt min mening därför upphävas."

I nu aktuellt fall finns ingen sådan långsiktighet och ingen sådan planering som förelåg i HFD 2012 ref. 59 och mål nummer 6460-14.

Liksom i mål nummer 1570-13 är det enda alternativet Mo gård. Den kommunala verksamheten Stenebrunn kan inte tillgodose behoven och inte tillförsäkra Jesper Fredriksson Werner goda levnadsvillkor; det kan och gör Mo gård.

Att tvinga honom att flytta mot sin vilja är att visa total ohörsamhet inför hans rätt till inflytande enligt lag. Det föreligger inte heller några berättigade skäl från Kumlas sida som medför att beviljade insatser inte kan verkställas vid Mo gård.

I övrigt hänvisas avseende Jesper Fredriksson Werners rätt till goda levnadsvillkor till tidigare inlagor och intyg.

EUROPAKONVENTIONEN

RÄTT TILL RESPEKT FÖR SITT PRIVATLIV OCH FÖR SITT HEM.

Jesper Fredriksson Werner har enligt Europakonventionen artikel 8 rätt till respekt för sitt privatliv och för sitt hem. Han har rätt att inte ta allvarlig skada av en flytt från Mo gård. Europakonventionen gäller såsom lag i Sverige, SFS 1994:1219, och ska tillämpas som sådan.

Artikel 8 EKMR gäller rätt till skydd för privat- och familjeliv och har följande lydelse.

1. Var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens.
2. Offentlig myndighet får inte inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter.

I Europadomstolens praxis har skyddet för rätten till bostad i artikel 8 behandlats:

Av domen Winterstein framgår att risken att förlora sin bostad är ett extremt intrång i rätten till sitt hem, § 76 st.5. Winterstein m.fl. v. Frankrike, (ansökan nr. 27013/07), 2013-10-17, § 69, (Winterstein).

Av Botta v. Italien (ansökan nr. 153/1996/772/973), 1998-02-24 - § 34), framgår att artikel 8 kan medföra positiva skyldigheter för konventionsstaterna såvitt avser personer med funktionsnedsättning. Kravet för detta är att det ska finnas en direkt och omedelbar koppling till rättigheterna under artikel 8.

Av Botta framgår vidare att rätten till respekt för sitt privatliv innefattar rätten till respekt för sin fysiska och mentala integritet, se § 32.

Watts v. Förenade kungariket, (ansökan nr. 53586/09), 2010-05-04, (Watts), rörde en kommuns beslut att stänga ett äldreboende och tvinga de boende att flytta till andra boenden istället. Europadomstolen fann att denna åtgärd utgjorde ett intrång i klagandens rättigheter under artikel 8, bland annat på grund av den stress som klaganden kände över flytten, § 97:

"97. As regards the applicant's complaint concerning her physical and psychological integrity, the Court considers that the transfer of the applicant did constitute an interference insofar as it gave rise to stress and distress which could have had an impact on the applicant's health. In respect of the applicant's general Article 8 complaint regarding the impact of a transfer on her private and family life, the Court is content to proceed on the basis that the applicant's private life is engaged and that the proposed transfer constitutes an interference within the meaning of Article 8 § 1."

I Kammarrättens i Göteborg, dom Mål nr 2564-17 som berör flytt till nytt boende, gjorde Kammarrätten följande bedömning:

"Kammarrätten konstaterar att nämnden inte uttryckligen har beslutat att Jesper Fredriksson Werner ska flytta, men att detta är den faktiska innebörden av nämndens beslut. Beslutet rör sådana förhållanden som skyddas av artikel 8 EKMR (jfr Europadomstolens beslut den 4 maj 2010 i målet Louisa Watts mot Storbritannien). En inskränkning av Jesper Fredriksson Werners rätt till respekt för sitt privatliv och sitt hem kan godtas endast om ingreppet är lagligt och nödvändigt med hänsyn till något i artikeln uppräknat allmänt

eller enskilt intresse. Varje konventionsstat har under EKMR själv en viss frihet att avgöra om en inskränkning av de rättigheter som anges i artikel 8 är nödvändig, men inskränkningar måste vara proportionerliga (Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, femte upplagan 2015, s. 370).

Bestämmelserna i EKMR är avsedda att etablera en minimistandard när det gäller skyddet för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i samtliga konventionsstater. Det primära ansvaret för att rättigheterna respekteras ligger emellertid hos de enskilda staterna (Danelius s. 41).”

Kammarrätten kom fram till att inskränkningen inte var laglig och därför stod i strid med artikel 8 EKMR.

En av domarna anförde följande vilket ger en klar bild i hur artikel 8 ska tillämpas:

Jag anser som framgår ovan att det aktuella beslutet har stöd i lag. Frågan är då om inskränkningen är nödvändig med hänsyn till något angeläget allmänt behov, och om den i så fall är proportionerlig.

Kommunen har inte fört fram några egentliga skäl för varför beslutet ska anses tillgodose ett angeläget allmänt behov, i den delen det innebär ett avslag på ansökan om fortsatt verkställighet av insatser enligt LSS vid Sanna gård och stiftelsen Sanna. Det har inte heller kommit fram några sådana skäl i målet i övrigt. Det kan därmed inte klart konstateras att inskränkningen av Jesper Fredriksson Werners rättigheter är nödvändig för att tillgodose ett angeläget allmänt behov. Mot bakgrund av detta och vid en avvägning mot den allvarliga skada som Jesper Fredriksson Werner riskerar vid en flyttning bedömer jag därför att det inte heller vore proportionerligt att flytta honom från hans nuvarande boende, oavsett förhållandena vid det boende han i så fall skulle flyttas till. En flyttning av honom skulle därmed, under de nu angivna förutsättningarna, utgöra en otillåten kränkning av hans rättigheter enligt artikel 8 EMKR.

I detta fall, föreligger det förhållandet att bostadslägenheten på Mo Gård är Jesper Fredriksson Werners hem sedan 5 år tillbaka.

Han har enligt fast praxis rätt till skydd för sitt hem.

Det föreligger en direkt och omedelbar koppling mellan Jesper Fredriksson Werners rätt till sin bostad och sitt privatliv och Kumlas beslut om verkställighet av insatserna. Utan verkställighet av beviljade insatser vid Mo Gård kan inte Jesper Fredriksson Werner bo kvar i sin bostad.

Kumlas beslut tvingar Jesper Fredriksson Werner att flytta utan att Mo Gård ska stänga. Av bifogade intyg som ingetts i målet framgår att Jesper Fredriksson Werner kommer att må oerhört dåligt av en flytt.

Hans förmågor kommer att försämrats, varav vissa kanske aldrig kommer tillbaka och hans funktionsnedsättning kommer att kraftigt förvärras. Förvaltningsrättens dom utgör därmed ett intrång i hans rättigheter enligt artikel 8.

Av Europadomstolens praxis framgår att Jesper Fredriksson Werner enligt Europakonventionen har rätt skydd för sitt boende och därmed rätt till insatser i sin bostad, lägenheten på Mo gård.

RESPEKT FÖR SIN FYSISKA OCH MENTALA INTEGRITET

Rätten till respekt för sitt privatliv som regleras i artikel 8 Europakonventionen innefattar rätt till respekt för sin fysiska och mentala integritet.

Av Botta v. Italien (ansökan nr. 153/1996/772/973), 1998-02-24 - § 34 framgår att rätten till respekt för sitt privatliv innefattar rätten till respekt för sin fysiska och mentala integritet, § 32.

Av McDonald v. Förenade kungariket, (ansökan nr. 4241/12), 2014-08-20, (McDonald), framgår att en minskning av personellt stöd kan utgöra ett intrång i rätten till personlig autonomi och mänsklig värdighet inom ramen för rätten till respekt för sitt privatliv.

Rätten till respekt för sitt privatliv innefattar rätt till respekt för sin fysiska och mentala integritet, §§ 46 - 50.

Det är i målet ostridigt att Jesper Fredriksson Werner har behov av kontinuerlig och ständig omsorg och tillsyn för att tillgodose sina behov och för att så långt möjligt kunna leva som andra och därmed uppnå största möjliga självständighet utifrån sina förutsättningar.

REGERINGSFORMEN

RF 1:2 stadgar att den enskildes personliga välfärd ska vara ett grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Det allmänna ska särskilt trygga rätten till en bostad och verka för social omsorg, trygghet och goda förutsättningar för hälsa. Det allmänna ska verka för att alla ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och motverka diskriminering av människor på grund av funktionshinder, läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person.

FUNKTIONSHINDERKONVENTIONEN

Som ovan har anförts ger Funktionshinderkonventionen artikel 19 Jesper Fredriksson Werner rätt att välja var han vill bo och till det stöd som behövs för att han ska kunna bo där. Artikel 19 och 28, särskilt tolkade utifrån de allmänna principerna i artikel 3 ger vidare Jesper Fredriksson Werner rätt till full delaktighet och inkludering samt till en tillfredsställande levnadsstandard. Som framgår av inskickade intyg kan Jesper Fredriksson Werner bara vara fortsatt delaktig och inkluderad i samhället och uppnå en tillfredsställande levnadsstandard om han får bo kvar på Mo gård.

Nationell lagstiftning ska tolkas konventionskonformt med Funktionshinderkonventionen om det krävs för att uppfylla konventionens krav. Detta framgår exempelvis av SoU 2010:70, Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter, s. 130-131 vari bl.a. anges att en enskild som för talan i domstol kan hänvisa till konventionsbestämmelser som stöd för att en svensk lagbestämmelse ska tolkas på ett visst sätt. Regeringen framhäver vidare i Regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter, skrivelse 2016/17:29 att myndigheter och domstolar ska tillämpa normkonform tolkning, s. 10-11. Regeringen ägnar i denna skrivelse avsnitt 6.1 åt just normkonform tolkning, s. 26:

"(...) Både myndigheter och domstolar är skyldiga att så långt det är möjligt tolka svenska rättsregler på ett sådant sätt att de blir förenliga med Sveriges konventionsåtaganden, vilket uppnås genom s.k. fördragskonform tolkning. Det finns material som kan användas i syfte att tillgodogöra sig

konventionernas närmare innebörd, inte minst i form av förarbeten, praxis och allmänna kommentarer till konventionstexterna.

Myndigheter spelar en viktig roll i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter; bland annat genom att beakta principen om fördragskonform tolkning

Regeringen avser därför att följa hur principen om fördragskonform tolkning tillämpas i myndigheters verksamhet."

Att domstolar ska tillämpa normkonform tolkning av ratificerade men inte i nationell rätt genomförda konventioner för mänskliga rättigheter framgår även av följande rättsfall: NJA 1988 s. 572, NJA 1989 s. 131, NJA 1991 s. 188, NJA 1991 s. 512, NJA 1992 s. 363, NJA 1992 s. 513 och NJA 1992 s. 532.

Av Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheters utkast till allmän kommentar om Konventionen för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheters inhemska tillämpning, §§ 14 - 15, framgår även att skyldigheten att tolka nationell rätt normkonformt är en allmän skyldighet under internationell rätt, se E/C.12/1998/24.

Av samtliga dessa källor framgår att myndigheter och domstolar så långt det är möjligt ska tolka nationell rätt på ett sätt som överensstämmer med Sveriges förpliktelser under Funktionshinderkonventionen.

Svensk rätt ska således så långt möjligt tolkas mot ljuset av Funktionshinderkonventionens krav på att Jesper Fredriksson Werner ska få välja var han vill bo och få det personella stöd som han behöver för att kunna bo där han vill. Detta innebär att Jesper Fredriksson Werners rätt att välja var han vill bo ska tillgodoses så långt det är möjligt utifrån LSS. Enligt vad som redogjorts för i överklagande till förvaltningsrätten och i det målet inskickade inlagor ger LSS utrymme för att uppfylla Jesper Fredriksson Werners rätt enligt artikel 19 att välja var han vill bo och till det stöd som behövs för att han ska kunna bo där. Såvitt avser daglig verksamhet enligt § 9 p. 10 LSS ska även denna tolkas mot ljuset av artikel 19 och 28 Funktionshinderkonventionen.

Även Europakonventionen ska tolkas utifrån Funktionshinderkonventionen. Europadomstolen tar i sin tolkning och tillämpning av Europakonventionen hänsyn till andra internationella konventioner, se exempelvis Demir and Baykara v. Turkiet, (ansökan nr. 34503/97), 2008-11-12 (Demir), §§ 67 - 69.

Av domskälen i Demir framgår i sin helhet att Europadomstolen tar hänsyn till, och tolkar Europakonventionen utifrån annan tillämplig internationell rätt. Europadomstolen framhåller att Europakonventionens rättigheter inte får bli teoretiska och illusoriska och inte heller göra att andra, för sakfrågan i målet direkt relevanta, internationella konventioner ineffektiva, §§ 66 och 70 Demir. Av Cam v. Turkiet, ansökan nr. 51500/08, 2016-02-23 (Cam) framgår att Europadomstolen tolkar Europakonventionen utifrån Funktionshinderkonventionen. Detta fall rörde rätten till utbildning och frihet från diskriminering. Europadomstolen fann att i fall som avser personer med funktionsnedsättning ska Europakonventionens bestämmelser tolkas mot bakgrund av Funktionshinderkonventionen. Europakonventionens diskrimineringsförbud skulle därför förstås som så att det innefattar ett krav på skäliga anpassningsåtgärder, såsom framgår av just Funktionshinderkonventionen.

Av Europadomstolens ställningstagande följer att nationell tillämpning av Europakonventionen ska ta hänsyn till Funktionshinderkonventionen. En tolkning av Europakonventionen utifrån främst artikel 19 och 28 Funktionshinderkonventionen stärker vidare Jesper Fredriksson Werners rätt att bo kvar på Mo gård.

EUROPEISKA SOCIALA STADGAN

Jesper Fredriksson Werner vill i detta sammanhang även lyfta artikel 15 i den reviderade Europeiska sociala stadgan som ger personer med funktionsnedsättning rätt till oberoende, social integrering och delaktighet i samhällslivet. Dessa rättigheter återfinns även i artikel 26 i EU-stadgan om grundläggande rättigheter.

Artikel 15 i den sociala stadgan får inga åtgärder vidtas som riskerar hälsan hos en person med funktionsnedsättning, (se Council of Europe, Commissioner for human rights, Recommendation of the commissioner for human rights on the implementation of the right to housing, 2009, CommDH(2009)5, s. 16).

EU-STADGAN

Nämnas bör även artikel 21 i EU-stadgan vilken ger Jesper Fredriksson Werner rätt till frihet från diskriminering.

KONVENTIONEN OM EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. artikel 9 och 11 stärker Jesper Fredriksson Werners rätt till oberoende och delaktighet.

Han har rätt till social säkerhet, socialförsäkringsskydd, rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och en lämplig bostad.

Beslutet att inte verkställa beviljade insatser vid Mo gård ska ändras då det står i strid med Jesper Fredriksson Werners rätt att tillförsäkras goda levnadsvillkor och inte ta allvarlig skada av en flytt enligt LSS § 7 st. 2, Europakonventionen artikel 8, Funktionshinderkonventionen artikel 19 och 28 samt RF 1:2.

RÄTTEN TILL ETT EFFEKTIVT RÄTTSMEDEL TILL SKYDD FÖR SINA RÄTTIGHETER

PROPORTIONALITETSBEDÖMNING

Domstolen har att göra en fullständig proportionalitetsbedömning

LSS bestämmelser om valfrihet, självbestämmande, medinflytande och integritet har såvitt avser verkställighetsbeslut och beslut om ändrad verkställighet tolkats restriktivt av domstolarna, RÅ 2007 ref. 62. Domstolarna prövar hittills endast om den enskilde uppnår goda levnadsvillkor genom beslutet om verkställighet eller ändrad verkställighet. Om domstolen finner att så är fallet görs ingen vidare bedömning.

Den enskildes vilja och önskemål vägs inte mot kommunens skäl för sitt beslut. Om den enskilde anses få sina behov tillgodosedda och uppnå goda levnadsvillkor spelar det således ingen roll vilka andra skäl som denne anför för att få ett annat beslut.

Jesper Fredriksson Werner har rätt till ett effektivt rättsmedel till skydd för sina rättigheter, artikel 13 Europakonventionen, James m.fl. v. Förenade kungariket, (ansökan nr. 8793/79), 1986-02-21

(James), §§ 84 - 85. Jesper Fredriksson Werner har rätt till en hel prövning av sin sak. Prövningen ska ge effektiva garantier för hans rättigheter och inte endast ett formellt och illusoriskt skydd, artikel 6 § 1 Europakonventionen.

Den prövning som ska göras är en proportionalitetsbedömning, artikel 8 och artikel 1 protokoll 1 Europakonventionen.

Av artikel 13 Funktionshinderkonventionen framgår att konventionsstaterna ska säkerställa lika tillgång till rättssystemet för personer med funktionsnedsättning som för andra.

För att tillgodose Europakonventionens krav på en proportionalitetsbedömning kan LSS tolkas normkonformt med Europakonventionen. Om det inte är tillräckligt ska Europakonventionen ges företräde och en proportionalitetsbedömning göras oavsett. Detta följer av RF 2:19 och 11:14.

De bestämmelser i LSS som nu är aktuella är antagna efter Europakonventionens införande som svensk lag. Det är dessutom inte bestämmelserna i sig som står i vägen för en uppfyllelse av Europakonventionens krav. Det är praxis. Europakonventionens krav måste anses väga tyngre än icke-bindande praxis från Högsta förvaltningsdomstolen. Detta följer av rättskällehierarkin, där lag går före praxis.

Europakonventionen har medfört att svensk rätt tolkats annorlunda och även att svensk lag helt satts åt sidan och Europakonventionen tillämpats istället, se bland andra NJA 2012 s. 1038, NJA 2005 s. 805, NJA 2005 s. 462, NJA 2009 s. 463, NJA 2013 s. 503.

Mot Jesper Fredriksson Werners rätt till att behålla sitt stöd och att få bo kvar på Mo gård står Kumlas möjlighet att göra intrång i dessa rättigheter enligt artikel 8 st. 2 Europakonventionen.

Europadomstolen har uttalat att möjligheten att göra intrång i rättigheterna ska tolkas restriktivt på ett sätt som ger praktiskt och effektivt skydd för de mänskliga rättigheterna. Intrånget får inte försämra rättighetens natur och ska tolkas strikt, se bland annat Demir och Baykara v. Turkiet §§ 97 och 146. Av Demir följer vidare att nationell rätt inte får tolkas så restriktivt att tolkningen omöjliggör att hänsyn tas till internationell rätt, § 125.

- En första förutsättning för att få göra intrång i rättigheten är att intrånget görs med stöd av lag.

Beslutet att Jesper Fredriksson Werner ska flyttas grundas på LSS och görs med stöd av en ordagrann tolkning av LSS och Högsta förvaltningsdomstolens rådande praxis avseende prövning av verkställighetsbeslut.

- Intrånget ska vidare syfta till att uppnå ett legitimt ändamål, det kan i detta fall vara att spara pengar eller att få organisera sin verksamhet, det så kallade kommunala självstyret.
- Det ska vidare prövas om Kumlas skäl för åtgärden är relevanta och tillräckliga.
- Slutligen ska åtgärden vara proportionerlig för att uppnå det legitima ändamålet.

När det kommer till rättigheter som är av grundläggande betydelse för individens identitet och känsla av tillhörighet samt till en trygg och säker plats i samhället minskar den rörelsefrihet som staten har i proportionalitetsbedömningen.

Artikel 8 är en sådan rättighet, se Winterstein § 76.

Att Jesper Fredriksson Werner får stöd och att detta stöd ges på Mo Gård och av den kunniga och erfarna personal som han känner så väl är helt avgörande för hans identitet, för att han så långt möjligt ska kunna göra vad han vill, för att i största möjliga mån respektera hans integritet, för att han ska kunna bibehålla sina vänskapsband och för att tillförsäkra honom en fast och trygg plats i samhället.

Jesper Fredriksson Werners [REDACTED].

All Jesper Fredriksson Werners säkerhet och trygghet, vetskap om vad han ska göra och vad som är omkring honom bygger på att han får vara kvar på Mo gård. Detta bör särskilt tas i beaktande vid bedömningen av bredden av margin appreciation (rörelsefriheten) i hans fall.

Om den enskilde tvingas bära en individuell och överdriven börda genom åtgärden är intrånget inte proportionerligt, jfr James.

Ovan har redogjorts för Europadomstolens avgöranden i Watts och McDonald. Båda dessa rörde välfärdssystem och en avvägning mellan individens behov och önskemål å ena sidan och kommunernas behov av att få använda sina resurser ekonomiskt. I båda dessa fall medförde begränsningarna stora ekonomiska besparingar för kommunerna.

Vad insatserna i den kommunala gruppboenden kommer att kosta har angetts till [REDACTED] kr mot de [REDACTED] kr som Mo Gård kostar.

Kumla kommun har anfört att det är det ekonomiska argumentet som anges för att Jesper Fredriksson Werner ska tvingas flytta.

I Watts och McDonald vägdes kommunernas ekonomiska besparingar mot den enskildes behov och välmående.

Watts avsåg en kvinna med demens som skulle tvingas flytta från ett äldreboende på grund av att äldreboendet skulle stängas. Utredningen i det målet visade att kvinnan skulle känna viss stress och må dåligt av flytten men att det inte var visat att hon skulle ta skada av flytten.

Europadomstolen fann därmed intrånget tillåtet. Situationen i nu aktuellt mål är helt annorlunda, Jesper Fredriksson Werner kommer att fara oerhört illa om han tvingas flytta och kommer att bli isolerad på grund av bristerna i den teckenspråkliga miljön – bland andra boenden och annan personal.

Intygen visar att Jesper Fredriksson Werner kommer att må dåligt om han tvingas flytta och att hans funktionsnedsättning kommer att kraftigt försämrats.

Detta var inte på ett likvärdigt sätt visat i vare sig Watts eller McDonald. I Watts framgår att den bevisning som lagts fram i form av medicinska underlag och litteratur inte samstämmigt visade att det fanns allvarliga risker med en flytt. Europadomstolen anförde även i Watts som ett av argumenten för att proportionalitetsbedömningen utföll till konventionsstatens fördel att inhemsk domstol anfört att flytten inte skulle ha tillåtits om starka negativa hälsoeffekter blivit visade.

Sådana starka negativa hälsoeffekter har visats på i Jesper Fredriksson Werners fall. Av det medicinska underlaget framgår vidare, till skillnad från situationen i Watts, samstämmigt att det inte finns några åtgärder som kan vidtas för att minska dessa konsekvenser.

En annan viktig aspekt av Europadomstolens resonemang i Watts var att klaganden skulle flyttas tillsammans med tre av sina vänner och att därmed inte alla vänskapsband skulle brytas. Av de boende vid Mo gård är det endast Jesper Fredriksson Werner som ska flytta.

Hans vänskapsband bygger till stor del på att den sociala samvaron sker i den välkända miljön vid Mo gård. För att han ska kunna behålla sitt kontaktnät och sina vänner, på sätt som framhävts som betydelsefullt av Europadomstolen, måste han få bo kvar på Mo gård.

I den proportionalitetsbedömning som ska göras ligger därmed följande i vågskålen:

1. å ena sidan en begränsad ekonomisk fördel samt möjligheten att organisera sin verksamhet för Kumla och
2. å andra sidan Jesper Fredriksson Werners isolering och kraftigt försämrade psykiska hälsa samt risk för förvärrad funktionsnedsättning.

På grund av det sistnämnda kommer Jesper Fredriksson Werner att tvingas bära en individuell och överdriven börda om han tvingas flytta. Han har en laglig och långvarig besittning till sin bostad vilket väger till hans fördel, jfr Winterstein.

Jesper Fredriksson Werners rätt till respekt för sitt privatliv och till sitt hem, och inom ramen för detta, rätten att inte ta allvarlig skada av en flytt ska vidare tolkas mot bakgrund av artikel 19 och 28 Funktionshinderkonventionen. Kravet på denna tolkning stärker hans rätt att bo kvar på Mo gård.

Intrånget i Jesper Fredriksson Werners rättigheter är inte proportionerligt för att uppnå ändamålet.

Såvitt avser Kumlas skäl för beslutet har kommunen endast anfört att man sparar pengar och kan tillgodose behoven inom den egna verksamheten Stenebrunn.

Detta är mot bakgrund av de förhållandena som råder på Stene Brunn inget acceptabelt skäl för en begränsning enligt artikel 8 § 2 Europakonventionen.

Proportionalitetsbedömningen ska således utfalla till Jesper Fredriksson Werners fördel och Kumlas beslut utgör en kränkning av hans rättigheter enligt artikel 8 Europakonventionen, särskilt tolkad i ljuset av Funktionshinderkonventionens artikel 19.

BEVISUPPGIFT

I BILAGA 1 har bifogats kommentarer från Jesper Fredriksson Werners vänner på Mo Gård

Till styrkande av att han inte har svårigheter att kommunicera med andra boenden.

SAMMA SKRIFTLIG BEVISNING SOM I FÖRVALTNINGSRÄTTEN ÅBEROPAS I KAMMARRÄTTEN,

1. Artikel 9/10 2020 om nuvarande situation på Stenebrunn (BILAGA 1)
Till styrkande av stora brister i vården vid Stenebrunn och att Jesper Fredriksson Werner inte kommer att erhålla goda levnadsomständigheter på Stenebrunn
2. Artikel 9/10 2019 om nuvarande situation på Stenebrunn (BILAGA 2)
Till styrkande av stora brister i vården vid Stenebrunn och att Jesper Fredriksson Werner inte kommer att erhålla goda levnadsomständigheter på Stenebrunn
3. Artikel från 15/7 2019 (BILAGA 13).
Till styrkande av stora brister i vården vid Stenebrunn och att Jesper Fredriksson Werner inte kommer att erhålla goda levnadsomständigheter på Stenebrunn.
4. Incidentrapport 2014 – 2019 från Mo Gård 28/6 2019 -(BILAGA 3)
Till styrkande av att incidenter kan förekomma trots att Jesper Fredriksson Werner har väl kända assistenter och mår bra förnärvarande efter 5 års boende. Detta innebär att vid en flytt till Stenebrunn kommer antal incidenter att öka påtagligt till fara för honom och personal.
5. Riskanalys inför flytt inom Mo Gård (BILAGA 4)
Till styrkande av att stora risker föreligger i samband med flytt av Jesper Fredriksson Werner och att Kumla kommun inte har gjort motsvarande flyttanalys.
6. Utlåtande av psykolog Lea Strandberg, legitimerad psykolog (BILAGA 5)
Till styrkande av
 - att Jesper Fredriksson Werner är i behov av en teckenspråkig miljö och
 - att teckenspråkig miljö aldrig kan tillgodoses med ett antal anställda som lärt sig teckenspråk enbart för att utföra ett arbete kring en klient.
 - att kommunikation samt social delaktighet handlar om att Jesper Fredriksson Werner behöver en miljö, där medboende och personal även behärskar Teckenspråket. Detta för att ge en möjlighet till spontan, ömsesidig kommunikation på lika villkor.
7. Läkarityg Östen Jonsson 11/12 2016 (BILAGA 6)
Till styrkande av Jesper Fredriksson Werners funktionsnedsättning.
8. Mo Gårds genomförandeplan för Jesper Fredriksson Werners från 24/5 2018 (BILAGA 7)
Till styrkande av att Jesper Fredriksson Werner är en person med dövblindhet och har behov av taktilt teckenspråk.
9. Journaler från Barn och Ungdomshabiliteringen 4/6 2019 (BILAGA 8)
Till styrkande av Jesper Fredriksson Werners funktionsnedsättning.
10. PM'et "Rätten till teckenspråk finns inte i praktiken för personer med dövhet, hörselskada, språkstörning samt ytterligare funktionsnedsättningar" (BILAGA 9).
Till styrkande av Jesper Fredriksson Werners rätt till personal och medboende som är teckenspråkiga.
11. Information om Mo Gård - Specifik kompetens - (BILAGA 10).

Till styrkande av att Mo Gård har den specifika kompetens som Jesper Fredriksson Werners behöver och har rätt till.

12. Svar på frågor gällande Stenebrunn 9 oktober 2020 19:00 85 KB från Hartwig, Frank Verksamhetschef LSS-omsorgen, Kumla kommun. (BILAGA 11).

Till styrkande av

- att Stenebrunn inte uppfyller de krav som Jesper Fredriksson Werner har rätt att ställa avseende
- att det bara finns fyra teckenspråkiga assistenter och
- att ingen bland personalen har taktilt teckenspråk.

13. Utlåtande av psykolog Kristina Ström , specialpedagog Mo Gård (BILAGA 12)

Till styrkande

Att Jesper har ett behov av en teckenspråkig miljö inkluderat taktilt teckenspråk.

Att Mo Gård arbetar med den kommunikativa miljön på Mo Gård.

Att Mo Gård arbetar med att individanpassa insatser för att bemöta personer med en kombination av funktionsnedsättningar.

Sammantaget ska styrkas att Mo Gård har en unik specialiserad kompetens för att bemöta personer med olika kombinerade funktionsnedsättningar och där stor vikt läggs vid kompetensutveckling för personal.

14. En film med Jesper Fredriksson Werner kommer att visas innan vittnesförhör.

Uppskattad tid ca 3 minuter. (BILAGA 14).

Förevisas för kännedom om Jesper Fredriksson Werners person.

15. E-mail från Gabriella Mueller Prabin, Socialchef 26 juni 2019 (BILAGA 15).

Med e-målet avses att styrka att Kumla kommun ej gjort en riskanalys inför flytten till Stenebrunn.

SAMMA MUNTliga BEVISNING SOM I FÖRVALTNINGSRÄTTEN ÅBEROPAS I KAMMARRÄTTEN,

1. Partsförhör åberopas med Katharina Fredriksson, god man

Adress: Tallrisvägen 36 F, 702 34 Örebro

Tel: 0708 606 742

E-post: katharina.fredriksson@orebro.se

Hörs per telefon alt Skype

Uppskattad tid ca 30 minuter

Tillstyrkande av

- att Jesper Fredriksson Werners har uttryckt att han vill bo kvar och det arbetssätt som praktiseras av Mo Gård har utvecklats honom påtagligt och
- att han kommer att ta allvarlig skada av en flytt till Stenebrunn och inte kommer att kunna kommunicera med andra brukare med, isolering som följd.

2. Vittnesförhör åberopas med Linda Karlsson, personlig assistent Mo Gård

Adress: Örbäcksvägen 4, 61293 Finspång

Tel: 0729 6541 49
 E-post: linda.karlsson@mogard.se
 Höras per telefon alt Skype
 Uppskattad tid ca 30 minuter

Till styrkande av

- att det arbetssätt som praktiseras av Mo Gård lett till en mycket positiv utveckling av Jespers nuvarande hälsotillstånd och
- att Jesper Fredriksson Werner kommer att ta allvarlig skada av en flytt då han inte kommer att kunna kommunicera med isolering till följd.

3. Kristina Ström, specialpedagog (Mo Gård)

Adress: Tallvägen 12 E, 61236 Finspång
 Tele: 072-525 98 88
 E-post: kristina.strom@mogard.se
 Höras per telefon
 Uppskattad tid: 30-45 minuter

Till styrkande av

- Att uppläggningsen av arbetssättet inom Mo Gård avseende Jesper Fredriksson Werner och dess tillämpning har stor betydelse för hans utveckling och vilka effekter en frånvaro av dess funktioner inom Stenebrunn får till följd.
- Att Jesper har ett behov av en teckenspråkig miljö inkluderat taktill teckenspråk.
- Att Mo Gård arbetar med den kommunikativa miljön på Mo Gård.
- Att Mo Gård arbetar med att individanpassa insatser för att bemöta personer med en kombination av funktionsnedsättningar.

Sammantaget ska styrkas att Mo Gård har en unik specialiserad kompetens för att bemöta personer med olika kombinerade funktionsnedsättningar och där stor vikt läggs vid kompetensutveckling för personal.

4. Vittnesförhör återopas med Lea Strandberg, legitimerad psykolog

Adress: Amandus Psykologkonsult AB,
 Nämndvägen 3, 71572 St Mellösa
 Tel: 070-1469444
 E-post: amanduspsykologkonsult@gmail.com
 Höras per telefon alt Skype
 Uppskattad tid ca 30-45 minuter

Till styrkande av

- att Jesper Fredriksson Werner kommer att ta allvarlig skada av en flytt då det på Stenebrunn finns en miljö där endast ett fåtal personer kan teckenspråk, de som ska ge vård, vilket skapar en ensidig kommunikationssituation som ej gynnar utveckling eller psykisk hälsa.
- Att en flytt av Jesper Fredriksson Werner från ett boende och sammanhang, där han under fem år uppvisat god utveckling samt stabilare mående vore att omkullkasta allt.
- Att Jespers KASAM skulle sjunka och resultera i psykisk ohälsa i form av utagerande vilket kommer att vara en normal reaktion på en mycket stressande

och utmanande situation som felaktigt behandlas som psykisk ohälsa som medicineras.

5. Vittnesförhör återopas med Barbro Lewin, Med. Dr (Uppsala universitet)

Adress: Skolgatan 31, 753 11 Uppsala

Tel: 018-134624, 0709-556662

E-post: barbro.lewin@statsvet.uu.se

Hörs per telefon alt Skype

Uppskattad tid ca 30-45 minuter

Till styrkande av

- att beslutet om förändrad verkställighet står i strid med Jespers rätt till självbestämmande och inflytande och att få leva som andra;
- att beslutet om förändrad verkställighet står i strid med Jespers rätt att tillförsäkras goda levnadsvillkor och inte ta allvarlig skada av en flytt.
- att Jesper Fredriksson Werner kommer att ta allvarlig skada av en flytt
- att hans rätt till delaktighet inom viktiga livsområden som kommunikation, och mellanmänniskliga interaktioner och relationer kommer att kränkas
- att det inte kommer att bo några andra döva, teckenspråkiga personer på det tilltänkta boendet inom Kumla kommun, vilket kommer att påverka Jesper negativt och bidra till isolering och utanförskap och
- att hans språkliga utveckling går bakåt och att de förmågor han har byggt upp genom livet försvinner.

Stockholm som ovan

Legal Counsel Stellan Gärde

Jurist Boris Kovacic

BILAGA

MEDDELANDEN TILL JESPER FREDRIKSSON WERNERS MOR
FRÅN HANS KOMPISAR PÅ MO GÅRD.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] ❤️😊👍🙏❤️

[REDACTED]

[REDACTED]

❤️
[REDACTED]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Large redacted block]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Large redacted text block]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]